

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Дмитро Шутов, 1986 року народження, громадянин України. Освіта вища: закінчив у 2008 році Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка і здобув кваліфікацію спеціаліста за спеціальністю «Педагогіка та методика середньої освіти. Історія», професійна кваліфікація – вчитель історії та правознавства. З 2022 року працює директором Кременчуцької гімназії №24. Виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Професійна освіта».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро від 22 листопада 2024 року № 235 у складі: Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Світлани Кожушко, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри менеджменту ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;

Рецензента – Наталії Волкової, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;

Офіційних опонентів – Галини Мешко, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, МОН України; Ірини Трубавіної, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Андрія Гриценка, доктора педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка,

на засіданні «15» січня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта Дмитру Шутову на підставі публічного захисту дисертації «Розвиток професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти» за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Дисертацію виконано у ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро.

Науковий керівник – **Ольга Лебідь**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою, що повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2017 року № 40.

У дисертаційній роботі представлено теоретичне обґрунтування й запропоновано практичне розв'язання наукової проблеми розвитку професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти, що знайшло відображення в науковому обґрунтуванні й експериментальній перевірці організаційно-методичних умов розвитку професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти.

Здобувач має 23 наукові і навчально-методичні праці, з яких: 1 стаття – в колективній монографії (у співавторстві), 1 – методичні рекомендації, 3 статті – у провідних наукових фахових виданнях України, 2 статті – у наукових виданнях інших держав, які входять до міжнародних наукометричних баз даних (з них 1 стаття у співавторстві у наукометричній базі Web of Science), 3 статті – у інших наукових виданнях та 13 праць апробаційного характеру у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

1. Шутов Д.О. Професійна компетентність вчителя історії профільної школи як суб'єкта освітнього процесу. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2019. № 66. С. 119–126. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2019.66-1.24>.

2. Szutow D. Важливість організаційно-педагогічних умов як фундаменту розвитку професійної компетентності вчителів історії профільної школи. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki. Seria: Edukacja – Rodzina – Społeczeństwo. 2020. № 5. С. 193–207. URL: <https://open.icm.edu.pl/server/api/core/bitstreams/926cdd64-6bc1-4953-960c-a5f6c7df68a0/content>

3. Шутов Д. Професійна компетентність вчителя історії профільної школи як суб'єкта освітнього процесу. Наукові праці МАУП. Педагогічні науки. 2022. Вип. 2 (53). С. 53–60. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.ped.2022.2.8>.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Світлана Кожушко, голова разової ради, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри менеджменту ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро, без зауважень.

Наталія Волкова, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля, зауваження:

1. Дисертант ґрунтовно розкриває і систематизує методологічні підходи

педагогічного дослідження (підрозділ 2.2), але, на нашу думку, поза увагою дослідника лишився важливий методологічний підхід – андрагогічний, який належить до системи безперервного навчання та освіти дорослої людини, яка усвідомлює свої потреби і здатна задовольняти їх у своєму професійному розвитку, сама планує та здійснює, що є важливою складовою у розвитку професійної компетентності вчителя історії профільної школи.

2. На нашу думку, висновки до другого розділу перевантажено деталями.

3. Дисертаційне дослідження значно виграло б, якщо дисертант в тексті наукової роботи виокремив труднощі, які виникали під час впровадження організаційно-методичних умов розвитку професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти.

Галина Мешко, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, МОН України, **зауваження:**

1. У дисертації вартувало б краще представити аналіз сучасного стану проблеми розвитку професійної компетентності вчителя історії в освітній практиці, зокрема досвід діяльності центрів професійного розвитку, центрів педагогічного консалтингу, корпоративних шкіл супервізії, тренінгових центрів, розроблені й упроваджені технології сталої підтримки професійного розвитку педагогів, які орієнтовані на сприяння в особистісно-професійному зростанні педагогів, підвищенні рівня професійної компетентності, досягненні акме у педагогічній діяльності.

2. Дисертант виважено підійшов до визначення у пункті 3.1 дисертації критеріїв, показників і характеристики виокремлених рівнів розвиненості професійної компетентності вчителя історії. Дещо незрозумілим є підхід автора дослідження щодо однакових назв компонентів професійної компетентності вчителя історії профільної школи і критеріїв її розвиненості.

3. Дисертаційне дослідження виграло, якби дисертант проаналізував погляди зарубіжних учених та виокремив позитивні можливості впровадження зарубіжного досвіду неперервного професійного вдосконалення вчителів історії, підвищення рівня їх професійної компетентності засобами самоосвіти.

4. У дисертації доцільно було більш детально проаналізувати негативні чинники, які є причиною недостатнього рівня розвиненості професійної компетентності вчителів історії, враховувати дію цих чинників під час проведення формувального етапу педагогічного експерименту.

5. Дисертація, зокрема п. 3.1 і п.3.4, відзначаються глибоким аналізом результатів проведеного дослідження з використанням методів математичної статистики, однак вважаємо, що окремі проміжні обрахунки потрібно було помістити у додатках, а більше уваги приділити якісному аналізу отриманих результатів.

Ірина Трубавіна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», **зауваження:**

1. У роботі (розділ 1, підрозділ 1.1) представлено широкий спектр категорій і понять, що підкреслює теоретичну значущість дисертаційного дослідження. Водночас, доцільним видається об'єднання ключових термінів у глосарій, який можна було б розмістити у додатках. Такий підхід сприяв би більш структурованому й узагальненому представленню базових дефініцій дослідження.

2. У підрозділі 2.1 (с. 98) автор визначає організаційно-методичні умови розвитку професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти, наводячи їх перелік і далі виокремлюючи найбільш результативні за допомогою методу експертних оцінок. Як рекомендацію можна запропонувати використання методів факторного або дисперсійного аналізу для визначення провідних організаційно-методичних умов, оскільки такі методи забезпечують більш точний та науково обґрунтований результат.

3. Основу моделі розвитку професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти (підрозділ 2.2, рис. 2.2, с. 130) становлять три блоки (методологічно-цільовий, змістово-діяльнісний, оціночно-результативний). Проте можна висловити рекомендацію щодо необхідності включення до структури моделі суб'єкт-об'єктного блоку.

4. Вважаємо, що організаційно-методичні умови розвитку професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти мають розкриватися після констатувального етапу експерименту за його результатами, які показують необхідність розвитку професійної компетентності та розробки цих умов.

5. На нашу думку, у вступі необхідно було б розширити інформацію щодо апробації результатів дисертаційного дослідження (с. 36), а саме: участь у засіданнях методичних рад закладів загальної середньої освіти, а також під час виступів із доповідями на науково-методичних семінарах для вчителів, психологів, соціальних працівників і керівників закладів загальної середньої освіти, технікумів і коледжів, як зазначено у довідках про впровадження.

Андрій Гриценко, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, **зауваження:**

1. Серед низки методологічних підходів доцільно було б додати креативний підхід, який, як відомо, забезпечує умови оволодіння новими технологіями, методиками й видами професійної діяльності, сприяє розвитку здатності творчо і свідомо обирати оптимальні способи виконання професійних завдань, планувати індивідуальну та колективну діяльність, прогнозувати її результати, допомагає самостійно оновлювати знання.

2. Зауважимо, що список використаних джерел дисертаційної роботи складається з 299 найменувань, з них всього 14 – іноземною мовою. Результати дослідження були би більш обґрунтованими і валідними, якби автор у повній мірі використав у роботі сучасні зарубіжні джерела, які представлені у світовому освітньо-науковому просторі.

3. Заслуговує на увагу опис у дисертації експериментальної роботи, водночас доцільним був би аналіз думок вчителів історії профільної школи,

їхнього ставлення до проблеми розвитку професійної компетентності, відповідних рекомендацій керівників закладів освіти та порад рецензентів навчально-методичного посібнику, розробленого і впровадженого дисертантом. Уважаємо, це б забезпечило більшу обґрунтованість підходу до розв'язання порушеної проблеми.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Дмитру Шутову ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Світлана Кожушко